

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Для організації вдалої та прибуткової діяльності промислового підприємства важливим чинником є створення ефективної системи управління матеріальними ресурсами та їх правильного руху на підприємстві.

Матеріальні ресурси підприємства це сукупність матеріально-речових благ, які необхідні для забезпечення безперервного виробництва продукції, надання послуг та виконання робіт. Будучи предметами праці, матеріальні ресурси разом з засобами праці та робочою силою забезпечують виробничий процес підприємства, в якому використовуються однократно. Проходячи послідовно всі стадії виробничого процесу, матеріальні ресурси, набувають форму товару з усіма його особливостями, їх вартість повністю передається на собівартість створеного продукту.

Ефективність використання матеріальних ресурсів – це відношення об'єму вироблених економічних благ (результату) та кількості використаних матеріальних ресурсів. Матеріальні ресурси, їх вартість та кількість напряму впливають на такий важливий показник, як собівартість продукції, а вона у свою чергу має вплив на конкурентоздатність підприємства на ринку.

Підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів дає можливість збільшити обсяг продукції, що виготовляється без зміни розмірів матеріальних витрат. Шляхами удосконалення забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами є два способи: екстенсивний та інтенсивний. В основі екстенсивного шляху полягає збільшення виробництва та добутку ресурсів, що тягне за собою додаткові витрати. Отже, найбільш ефективним є використання інтенсивного шляху, до якого відноситься раціональний розкрій матеріалів, використання прогресивних науково обґрунтованих норм витрат матеріальних ресурсів, впровадження безвідходних технологій, утилізація відходів матеріальних ресурсів.

В основі ефективного використання матеріальних ресурсів полягає система планування та контролю, яка містить в собі наступні етапи: розробка стратегічного бізнес-плану; план потреби в ресурсах; план виробництва; закупівля та контроль за виробництвом; головний календарний план виробництва. За кожним з цих етапів закріплене своє завдання, протяжність та рівень деталізації.

Одним з методів планування матеріальних ресурсів є метод MRP (Material Requirements Planning) – головна ціль якого передбачає зниження витрат до мінімуму, які пов'язані з утриманням запасів на складі. Цей метод базується на принципі визначення залежності між потребою у сировині, напівфабрикатах, інших продуктах та плану випуску готової продукції. Урахування такої залежності, а також визначення періодів технологічних циклів виробництва продукції дає можливість розрахувати необхідний запас матеріалів. Використання цього методу потребує формування проектів замовлень на закупівлю та внутрішнє виробництво необхідних матеріалів і напівфабрикатів. Застосування цього методу дозволяє оптимізувати план постачання матеріалів та комплектуючих, тим самим знизити витрати на виробництво та підвищити його ефективність. Варто вказати на недолік цього методу, а саме при розробці розрахунків не враховуються вже наявні виробничі потужності, їх завантаженість та вартість робочої сили. Цей недолік усунуто у методі MRP – 2, в якому протягом всього циклу від закупівлі сировини до відвантаження продукту споживачу здійснюється прогнозування, планування та контроль [1, с.28].

Необхідність в матеріальних ресурсах зумовлена потребою реалізації виробничої програми, матеріальних витрат на капітальне будівництво, на непромислові потреби та формування необхідних запасів матеріальних ресурсів на кінець року. Від того, яким чином здійснюється процес матеріально-технічного забезпечення та контроль за дотриманням режиму економії на підприємстві, залежать найбільш важливі показники діяльності, такі як об'єм виробництва, рентабельність підприємства, ліквідність та фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Щодо можливих факторів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, варто зазначити технічні, які сприяють підвищенню продуктивності обладнання, покращенню його надійності та довговічності та технологічні фактори, які мають вплив на стадії виробництва продукції, сприяють зниженню відходів матеріалів і зменшенню витрат. Ще одним напрямком підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення підприємства є використання ресурсозберігаючих технологій [2, с. 98].

Підсумовуючи наведене вище, робимо висновок, що за рахунок перерахованих заходів підприємство буде мати можливість: планувати збереження матеріалів, мотивувати співробітників щодо ресурсозбереження, здійснювати облік та оцінку ефективності використання ресурсів, контролювати процес формування матеріальних витрат.

Список літератури:

1. Дудулин А.Н. Эффективное использование материальных ресурсов / А.Н. Дудулин, И.А. Рятских. – М.: Знание, 2013. – 64 с.
2. Конащук В.Л. Напрями та резерви раціонального використання ресурсів підприємства / В.Л. Конащук, О.О.Дусенко Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – № 6. – С. 97-104.